

Ifjúság2008

A kutatás célja:

- a magyarországi fiatalok anyagi és kulturális erőforrásairól, életmódjáról és értékrendszeréről horizontálisan és vertikálisan is képet kapjunk;
- hazánk statisztikai-gazdasági régióiról, a vizsgált dimenziók mentén, összehasonlító adatokkal rendelkezünk mind a korábbi magyarországi kutatások, mind az Európai Unió vonatkozásában;
- Magyarország polgárai, döntéshozói, szervezetei, kutatóműhelyei részére összehasonlító adatokkal rendelkezünk;
- mind módszertani (empirikus szociológia), mind tartalmi (vizsgált dimenziók) szempontjából lehetőséget adjunk a későbbi összehasonlíthatóság, illetve a helyi, megyei illetve regionális kutatásokra, gyakorlati használatban való alkalmazásokra (pl.: ifjúsági koncepciók kidolgozására).

Az előző nagymintás vizsgálatokhoz képest a 2008-ban elvégzett nagymintás survey vizsgálat kvalitatív (fókuszcsoporthoz) szakasszal bővült, amelynek funkciója az volt, hogy pontosabban fel lehessen tární a fiatalok életmenetére hatást gyakorló döntéseket.

2008-ra végre kijelenthető, hogy – követve az Európai Unió számos országának példáját követve – Magyarországon is rendszeressé vált egy, a kormányzat által is támogatott átfogó ifjúságkutatás. A kutatás alapvető céljai között szerepel, hogy a vizsgálat adatai – a hagyományoknak megfelelően – minden érdeklődő számára elérhetőek és használhatóak legyenek. Így az eredmények, az adatok a feldolgozást követően nyilvánossá válnak.

Témakörök:

Az egyes témakörök az alábbi részekből állnak:

1. *Társadalmi mobilitás*
a család kulturális tőkéje, szülők iskolai végzettsége, foglalkozása
2. *Iskolázottság*
iskolai végzettség, jelenlegi iskolai helyzet, továbbtanulási tervek;
3. *Egyszintenciális helyzet*
tartós fogyasztási eszközök, jövedelem, gazdálkodás
4. *Családi helyzet*
együttélés típusai, párkapcsolatok, elköltözés
5. *Munkaerő-piaci jellemzők*
első munkába állás, jelenlegi és korábbi munkahelyek, munkavállalási tervek
6. *Társadalmi közérzet, közéleti attitűdök*
társadalmi problémák, intézmények megítélése, politikához való viszony és attitűdök, szervezeti aktivitás;
a szülői értékrendhez való viszony
7. *Helyi közélet és helyi politika*
helyi közélet iránti érdeklődés, részvétel a helyi politikában
8. *Ifjúsági szolgálatok*
ifjúsági referens, ifjúsági irodák, ifjúsági szervezetek
9. *Vallásosság*
vallásosság, felekezeti hovatartozás
10. *Kulturális fogyasztás*
szabadidő, médiafogyasztás, kulturálódási, művelődési szokások

11. *Egészség, életmód, szexualitás*

egészségi állapot, életmód jellemzői, szexuális szokások, fogamzásgátlás ,
dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás

12. *Sporthoz való viszony*

sportolási szokások, sportágak elismertsége, nézettsége

13. *Informatikai ismeretek*

informatikai ismeretek, számítógép-használati szokások

A kvantitatív kutatás módszertana:

Az Ifjúság2008 kutatás során 8076 fős (*négy 2000 fős*), a 15–29 éves korosztályt országosan reprezentáló mintát készítettünk. A vizsgálat a nyolc évvel ezelőtti Ifjúság2000 és négy évvel ezelőtti Ifjúság2004 kutatással jól összehasonlítható, hiszen akkor is 8000-8000 15–29 éves korú fiatal került bele az országosan reprezentatív mintákba.

A mintavétel két szakaszból állt. Először az e célra kifejlesztett speciális Telebank nevű program segítségével elkészítettük a települések mintáját. Négy településmintát készítettünk (4x2.000), melyek külön-külön is leképezik az ország településstruktúráját regionális elhelyezkedés és településnagyság szerint.

A következő lépésben a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala adatállománya alapján a négy almintára külön-külön megyénként arányítottuk a megkérdezendők demográfiai jellemzőit két demográfiai szempont: neme (férfi, nő), illetve életkora (15–18 év, 19–24 év, 25–29 év) szerint. Ezek után az arányok és az előzőleg elkészített településminta alapján meghatároztuk, hogy egyes településeken pontosan hány, és milyen demográfiai jellemzőkkel bíró személyt kell megkérdezni.

A demográfiai jellemzők és a kapott településminta alapján a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala véletlenszerűen választotta ki azokat a személyeket, akik a mintába kerültek.

A kutatócsoport úgy döntött, hogy az Ifjúság2008 kutatás mintáját 4x2000 fős és 2x4000 fős mintára bontva a négy, illetve a két almintán egymástól részben különböző kérdőívet kérdeznek le. Ennek a döntésnek a legfőbb oka az volt, hogy néhány fontosnak ítélt altéma elemzéséhez elegendő a 2000 fős, illetve a 4000 fős országos minta, és így lehetőség nyílt arra, hogy az eredetileg tervezett interjúidő jelentős túllépése nélkül lényegesen több témát járhasson körül a vizsgálat.

A 2000-2000-es mintákon vizsgált kérdéscsoportok a következők voltak:

- gyermekneveléssel, gyermekvállalással kapcsolatos attitűdök;
- állampolgári tudat, a demokratikus intézményrendszerbe vetett bizalom;
- a tanulással, illetve a hasznosítható tudással kapcsolatos attitűdök;
- infokommunikációs eszközökkel való ellátottság;
- médiafogyasztás;
- az információs társadalomra vonatkozó kérdések.

A 4000-es almintákon vizsgált kérdéscsoportban

- a kulturális fogyasztással, szabadidős tevékenységgel kapcsolatos kérdések szerepeltek.

A 8000 főnek átadott önkitöltős kérdőíven szereplő kérdéskörök:

- droghasználat;
- szexuális szokások;
- alkohol és dohányzás;
- pártpreferencia;
- tiltakozásokon való részvétel.

A kvalitatív kutatás módszertana:

A kvantitatív adatfelvétel után került sor a fókuszcsoportos kutatási szakaszra, amely során kiemelt célunk volt a kérdőíves kutatás során megismert helyzetben rejlő lehetőségek leírása, illetve a megismert helyzetek „megmagyaráztatása”. Ennek érdekében a fölített kérdésekkel kapcsolatban feltártuk egyrészt a 15–29 évesekkel foglalkozó szakemberek igényeit, véleményét és meglátásait a megoldási lehetőségekkel kapcsolatban; másrészt maguknak a fiataloknak a helyzetét, igényeit, attitűdjeit, véleményét, és a közvetlenül iskola- és/vagy pályaválasztás előtt állók szüleinek véleményét, meglátásait.

A fiatalokkal 18 darab fókuszcsoportos beszélgetést folytattunk le. A csoportok résztvevőinek kiválasztása során célunk az volt, hogy minél többféle élethelyzetben lévő magyarországi tízen- és huszonéves véleményét ismerjük meg. A beszélgetések során törekedtünk arra, hogy minden csoport vegyes nemi, de homogén korösszetételű legyen. Igyekeztünk minden régiót lefedni, csoporthelyszínként az ország keleti és nyugati, valamint középső felét hozzávetőleg egyenlő arányban „szerepeltetni”.

A csoportoknak volt egy-egy általános blokkjuk, melyeken a fiatalokat különböző projektív technikákkal saját élethelyzetükre „reflektáltattuk”, illetve céljaikról, jövőképükről kérdeztük meg a véleményüket, hallgattuk meg a benyomásaikat az őket körülvevő társadalmi környezetről. Ezt követte egy-egy hosszabb, speciális blokk. Minden speciális blokkra csak a csoportok egy-egy harmadában került csak sor.

E speciális blokkok a következők voltak:

- szakképzési elvárások;
- egyéni életutak, pályaképek, pályaválasztás;
- szakképzési mobilitás, migráció;
- munkahely-választási mobilitás, migráció.

E tematika alapján folytattuk le a beszélgetések többségét.

További két csoportbeszélgetést folytattunk olyan szülőkkel, akiknek gyerekei felső tagozatosok, és közvetlenül iskolaválasztás előtt állnak. E beszélgetések oka az volt, hogy ebben a korban a szülők még jelentős mértékben befolyásolják a pályaválasztási döntéseket, ők döntenek el tehát (legalább részben), hogy milyen képzési pályán indul el, illetve, hogy milyen szakképzés felé orientálódik gyermekük.

Három csoportbeszélgetést, ahogyan az eredeti koncepcióban is szerepelt, fiatalokkal foglalkozó szakemberekkel folytattunk, elsősorban a fiatalok pályaválasztási és munkahely-választási motivációiról, mobilitási hajlandóságáról

A kutatás eredményei:

- Kérdőív
- A kutatás gyorsjelentése (könyv formátumú kiadvány)
Bauer Béla Szabó Andrea szerk. (2009) *Ifjúság2008 Gyorsjelentés* Budapest, Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet

A kutatás támogatói:

Szociális és Munkaügyi Minisztérium
Munkaerő-piaci Alap Képzési Alap
Munkaerő-piaci Alap Foglalkoztatási Alap

Az Ifjúság2008 projekt vezető kutatói:

Bauer Béla szociológus, a kutatás vezetője

Máder Miklós Péter szociológus

Molnár Zsuzsanna szociológus

Pillók Péter szociológus
Ságvári Bence szociológus
Szabó Andrea szociológus
Szabó Ákos szociológus

Közreműködő kutatók:

Berényi Eszter szociológus
Bazsalya Balázs szociológus
Galács Anna szociológus
Marián Béla szociológus
Papházi Tibor szociológus
Perényi Szilvia sportmenedzser
Rosta Gergely szociológus

Közreműködő munkatársak

Iván Klára
Ladencsics Virág
Debreczy Márta
Bodor Tamás
Krémer Balázs
Kurucz Andrea, olvasó szerkesztő
Veres Judit Inez

Az adatfelvételt készítette:

MARKETING CENTRUM Országos Piackutató Intézet

Szakmai lektor:

Tokaji Károlyné főosztályvezető
Központi Statisztikai Hivatal Társadalmi szolgáltatások statisztikai főosztálya